

УДК 338

Суша М.І
студентка гр. МТЕ-132м
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна
наук. кер. – к.е.н., доцент Мамотенко Д. Ю.

СУЧАСНИЙ СТАН МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІКИ

На сьогоднішній день туризм став явищем, що увійшло у повсякденне життя майже третини населення планети. Завдяки стрімкому розвитку світовий туризм у ХХ ст. був визнаний економічним феноменом, а на початку ХХІ ст. за обсягами доходу справедливо посів третє місце серед провідних галузей світової економіки. Туристичний сектор економіки має вирішальне значення для платіжного балансу та макроекономічної стабільності. В багатьох країнах і регіонах туристична галузь є основним джерелом прибутків національної економіки.

Туризм забезпечує 10% ВВП Європейського Союзу, від 2,6% в Словаччині до 25% у Хорватії. За даними Єврокомісії, щороку туризм приносить Іспанії близько 145 мільярдів євро, а дохід німецьких готелів, турпідприємств та інших компаній даного сектору становить 240 мільярдів євро на рік. Туристична галузь

ЄС складає 2,4 млн. підприємств, понад 90% з яких припадає на сектор МСП, та 12% зайнятості на ринку праці Євросоюзу.

Туристичний сектор допомагає забезпечити різноманітні можливості працевлаштування для мігрантів, жінок, студентів та літніх працівників не лише у великих містах, але й у віддалених сільських та прибережних районах, а також в інших економічно нестабільних місцях, де альтернативні можливості можуть бути обмежені. Наприклад, частка зайнятості в туризмі становить 15,7% від загальної зайнятості в Ісландії, 13,5% в Іспанії, 10,3% в Ірландії, 10,0% в Греції та 9,8% в Португалії 5% [1].

Позитивне сальдо Франції від туристичного бізнесу становить у середньому близько 6 млрд. дол., Іспанії – 13 млрд. дол. Доходи від туризму забезпечують третину вартості експорту Іспанії. Аналогічною є частка доходів від туризму в загальному експорті Австрії.

Мультиплікативний ефект від розвитку туризму визначається у значному внеску в економіку різних країн і регіонів. Тому кризові явища в туристичній галузі тягнуть за собою негативні наслідки в інших галузях національної економіки. У період з 1950 по 2005 рр. скорочення міжнародних туристських прибутків спостерігалось лише тричі: у 1982 році – у результаті спаду світової економіки, а також у 2001 та 2003 роках – унаслідок активізації міжнародного тероризму. Світова криза 2008-2009 рр. спричинила четверте й останнє зниження прибутків туристичної галузі аж до 2020 року. Однак тоді відновлення відбулося дуже швидко – за туристичними прибутками та доходами від туризму світовий ринок вийшов на докризовий рівень уже у 2010 році.

Отже, протягом багатьох років туризм постійно демонстрував свою стійкість і здатність не тільки відновлюватись після економічних криз, але й сприяти ширшому економічному та соціальному відродженню. Однак пандемія COVID-19 найбільше вдарила по світовій туристичній індустрії. Потік туристів через пандемію коронавірусу у всьому світі скоротився на 65%. У перший рік кризи в галузі охорони здоров'я у 2020 році, кількість в'їзних туристів у всьому світі знизилася приблизно до 407 мільйонів, що є найнижчим показником із 1989

року [2].

До пандемії туризм (включно з прямим, непрямим впливом) створював 1 із 5 нових робочих місць у світі протягом 2014-2019 рр., а також 10,3% усіх робочих місць (334 мільйони) та 10,4% глобального ВВП (10 трильйонів дол. США) у 2019 році. Тим часом витрати міжнародних туристів у 2019 році склали 1,9 трильйона дол. США [2].

У 2022 році кількість міжнародних туристів у всьому світі почала зростати після різкого скорочення з початком пандемії COVID-19, проте кількість міжнародних туристичних прибуттів залишалася нижчою за рівень до пандемії, становлячи приблизно 963 мільйони у 2022 році.

Останнє щорічне дослідження WTTC показує, що у 2022 році сектор туризму склав 7,6% світового ВВП; зростання на 22% порівняно з 2021 році і лише на 23% нижче рівня 2019 року. У 2022 році було створено 22 мільйони нових робочих місць, що на 7,9% більше, ніж у 2021 році, і лише на 11,4% менше, ніж у 2019 році. Внутрішній туризм зріс на 20,4% у 2022 році, а це лише на 14,1% менше, ніж у 2019 році. Витрати міжнародних туристів зросли на 81,9% у 2022 році, але все ще на 40,4% менше, ніж у 2019 році [1].

Міжнародний туризм у перші три місяці 2023 року розпочався на сильній ноті. Близький Схід досяг рівня 2019 року і став першим у світі регіоном, який відновив допандемічні показники. За оцінками WTTC, за перші три місяці 2023 року здійснили подорожі за кордон 235 мільйонів туристів, що більш ніж удвічі за той самий період 2022 році. Міжнародні туристичні прибуття досягли 80% від допандемічного рівня в першому кварталі 2023 році.

Отже, туризм – індустрія багатства XXI ст., яка повністю відновиться після пандемії та військових конфліктів через декілька років та буде каталізатором для економічного розвитку країн.

Література:

1. UNWTO. World Tourism Barometer. 2022. URL: <https://www.unwto.org/unwtoworld-tourism-barometer-data> (дата звернення: 04.10.2023).

2. Бондаренко Н.Г., Дугієнко Н.О. Вплив пандемії COVID-19 на міжнародний туризм. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. Випуск 3 (26) 2020. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/26_2020/3.pdf